

LÄNSSTYRELSEN
KALMAR LÄN

REGION FÖRBUNDET
I KALMAR LÄN

**ALKOHOL- OCH
NARKOTIKA-
FÖREBYGGANDE ARBETE
I KALMAR LÄN 2003**

**ALKOHOLLAGEN
TOBAKSLAGEN**

Förord

Problematiken runt tobak, alkohol och narkotika är sedan länge väl känd i vårt land. I en tid då vi öppnar våra gränser mot det övriga Europa och internationaliseringen blir alltmer påtaglig visar undersökningar att alkoholdebuten sker långt ned i åldrarna och narkotiska preparat blir alltmer lättillgängliga. Genom skärpt lagstiftning, nationella handlingsplaner samt genom att ställa statliga utvecklingsmedel till förfogande markerar statsmakterna vikten av att hejda den negativa drogutvecklingen. Särskilt betonas betydelsen av det alkohol- och narkotikaförebyggandet arbetet. Här är *kartläggning, analys* och *samordning av insatser* nyckelord.

Sedan 2001 inhämtar Statens Folkhälsoinstitut via länsstyrelserna uppgifter från kommunerna inom områdena förebyggande arbete, alkohollagen och tobakslagen. Rapporten baseras i stor utsträckning på dessa uppgifter, men bör också ses som ett led i Regionförbundets alkohol- och drogförebyggande arbete. Den utgör således en återföring till Folkhälsoinstitutet men även till kommunerna i länet och är en samlad beskrivning av:

- alkohol- och narkotikasituationen i länet,
- hur det förebyggande arbetet bedrivs såväl i kommunerna som på länsnivå samt
- hur alkohol- respektive tobakslagen tillämpas.

Samarbetet kring utformningen av rapporten har dessutom bidragit till att öka kunskapen hos såväl Regionförbundet som Länsstyrelsen. Det är vår förhoppning att den kan utgöra en plattform för fortsatt utveckling inom dessa områden i Kalmar län.

Till sist vill Regionförbundet och Länsstyrelsen framföra ett varmt tack till alla som bidragit med uppgifter och underlag till denna rapport. Författare till rapporten är samrodnare Anders Svalin , Regionförbundet och socialkonsulent Lars-Erik Andervad, Länsstyrelsen.

Kalmar den 19 augusti 2003

Länsstyrelsen i Kalmar län
Stig Lindahl

Regionförbundet i Kalmar län
Cecilia Nilsson

<i>Förord</i>	1
SAMMANFATTNING	1
INLEDNING	1
<i>Bakgrund</i>	1
<i>Syfte</i>	2
<i>Metod</i>	2
LÄNETS ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPOLITISKA SITUATION OCH FÖREBYGGANDE ARBETE	3
<i>Inledning och beskrivning av det förebyggande arbetet</i>	3
<i>Statsbidrag</i>	4
<i>Statsbidragen under 2003</i>	5
<i>Bedömning av tendenser inom alkohol- och narkotikaområdet</i>	5
<i>Regional samordnare</i>	7
<i>AN-gruppen i Kalmar län</i>	8
<i>Samordnare i Kalmar län</i>	9
<i>VisaLeg.nu - Länsgruppen</i>	10
<i>Kalmar utvecklingskommun för drogförebyggande arbete</i>	11
<i>Drogvaneenkäten - FOKUS</i>	12
<i>Ansvarsfull alkoholhantering</i>	12
TILLÄMPNINGEN AV ALKOHOLLAGEN I LÄNET	14
TILLÄMPNINGEN AV TOBAKSLAGEN I LÄNET	15
<i>Det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet (bilaga 1)</i>	16
<i>Arbetet enligt alkohollagen (bilaga 2)</i>	17
<i>Arbetet enligt tobakslagen (bilaga 3)</i>	18

SAMMANFATTNING

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) gav nyligen ut rapporten Drogutvecklingen i Sverige 2003. Där framgår att alkoholförsäljningen idag ligger på samma nivå som under tidigt 80-tal (6,9 liter ren alkohol per invånare 15 år och uppåt). Räknar vi alkoholkonsumtionen totalt (även legal resandeförsel och illegal konsumtion) hamnar vi på ca 9,9 liter ren alkohol per person. Vi närmar oss det övriga Europa. Trenderna rörande ungdomarnas alkoholvanor var under 90-talet negativa men ökningen under de senaste åren förefaller att ha planat ut.

År 2002 uppgav 18 % av de 18-åringar som mönstrat att de någon gång prövat narkotika. Ökningstakten har dock dämpats och bland skolungdomar i årskurs 9 har trenden t o m vänts. Narkotikautbudet synes emellertid vara större än någonsin.

Andelen dagligrökare i den vuxna befolkningen har så gott som halverats sedan slutet av 70-talet och uppgick 2001 till ca 19 %. Andelen rökare bland niondeklassare minskar bland både pojkar och flickor. Flickorna röker dock mer än pojkar. 30 % säger sig röka (2003). Rökningen är vårt största folkhälsoproblem. Starka samband finns också mellan tobak – alkohol – narkotika. Den nya tobakslagen ger möjlighet till ökade restriktioner. Bland ska restauranger numera ha avdelningar där tobaksrökning inte är tillåten.

Samhället mobiliserar idag för att komma tillrätta med en negativ drogutveckling. Nationellt leds arbetet av Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika. I Kalmar län samordnas arbetet via en regional samordnare (Regionförbundet). Ute i kommunerna finns lokala samordnare för det kommunala arbetet. Under 2004 kommer drogvanorna hos länets ungdomar att kartläggas och vi kan i framtiden rikta våra förebyggande insatser där de får mest effekt.

INLEDNING

Bakgrund

Länsstyrelsens uppgifter inom folkhälsoområdet, alkohol- och drogområdet samt tobaksområdet regleras i lagstiftning och andra beslut av statsmakterna. De lagar, som i första hand berörs, är socialtjänstlagen (SoL), alkohollagen och tobakslagen. Enligt dessa lagar har länsstyrelsen tillsyn över kommunernas handläggning av lagstiftningen. Inom folkhälsoområdet har länsstyrelsen uppgifter bland annat inom målområdena ”Minskat bruk av tobak och alkohol” samt ”Ett samhälle fritt från narkotika och doping och minskat bruk av överdrivet spelande”.

I 5 kap 1 § SoL anges bland annat att kommunerna ska

- aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och ungdom av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopingsmedel

Inom missbruksområdet anges i 5 kap 9 § bland annat att kommunen aktivt ska sörja för att den enskilde missbrukaren får den hjälp och vård han eller hon behöver för att komma ifrån missbruket.

Statsmakterna har under senare år preciserat politiken inom alkohol- och narkotikaområdet i nationella handlingsplaner (prop. 2000/01:20 resp. 2001/02:91). I handlingsplanen för att fö

rebygga alkoholskador anvisas 450 mkr under åren 2001 – 2003. Därav erhöll länsstyrelserna 300 mkr i statsbidrag inom områdena Alkohol förebyggande insatser och Insatser för barn i missbruks- och våldsmiljöer. I narkotikahandlingsplanen avsattes 325 mkr under åren 2002-2004. Särskilda medel för statsbidrag anvisades inte till länsstyrelserna inom detta område. Däremot gjordes förtydliganden att de förstnämnda statsbidragen även ska användas inom narkotikaområdet.

I planerna betonas vikten av att samtidigt satsa på att stärka skyddsfaktorerna och att motverka riskfaktorerna på individuell-, social- och samhällsnivå. Insatser måste ske på alla preventionsnivåer och berör hela samhället.

Samtidigt med att besluten om de nationella handlingsplanerna togs fick Statens Folkhälsoinstitut på det centrala planet en ny organisation och ändrade uppgifter. Som en följd därav inhämtar länsstyrelserna, i samverkan med Folkhälsoinstitutet sedan 2001, enkäter från kommunerna inom områdena alkohol, tobak och förebyggande arbete. Denna rapport baseras i stor utsträckning på kommunernas uppgifter. Folkhälsoinstitutet publicerar även sammanställning för hela landet.

Sedan hösten 2002 finns en regional samordnare anställd på Regionförbundet i Kalmar län för att förankra de nationella handlingsplanerna i länet. Av denna anledning ger Länsstyrelsen och Regionförbundet ut denna rapport gemensamt.

Syfte

Syftet med rapporten är följande.

- att vara ett stöd i arbetet med att förankra de nationella handlingsplanerna i länet
- att vara en kunskapskälla i länet gällande tillämpningen av alkohollagen, tobakslagen och det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet
- att lämna en återföring till kommunerna och Statens Folkhälsoinstitut
- att utgöra en referens för framtida avstämningar inom berörda områden

Metod

Som angivits ovan utgör rapporten i första hand en sammanställning av uppgifter från de enkäter Länsstyrelsen inhämtat från kommunerna i länet 2003. Utöver de frågor, som Folkhälsoinstitutet begärde, infogade Länsstyrelsen frågor om den översiktliga lägesbedömningen inom alkoholområdet. Uppgifterna behövdes för att Länsstyrelsen skulle kunna besvara länsdelen av enkäten till Folkhälsoinstitutet. Uppgifter begärdes även om antalet serveringstillstånd i kommunerna. För besvarande av länsdelen begärde vidare Länsstyrelsen uppgifter från Polismyndigheten i Kalmar län gällande tendenser inom alkohol- och drogområdet. Eftersom tullen har viktiga kunskaper om tillgängligheten beträffande tobak, alkohol och droger uppgifter även inhämtats från Tullverkets Östersjöregion.

Underlag till rapporten har även hämtats från Länsstyrelsens löpande kontakter med kommuner, allmänhet och olika verksamheter inom alkohol- och drogområdet. Den regionala samordnaren har vidare i sitt arbete fått information från kommunernas olika nätverk inom områdena.

En fördel vid sammanställningen var att uppgifterna kunde hämtas in automatiskt sedan de via Internet rapporterats in till Folkhälsoinstitutet.

LÄNETS ALKOHOL- OCH NARKOTIKAPOLITISKA SITUATION OCH FÖREBYGGANDE ARBETE

Inledning och beskrivning av det förebyggande arbetet

I och med att det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet på den primära nivån berör alla kan flertalet av länets invånare på ett eller annat sätt sägas delta i arbetet på ett mer eller mindre medvetet sätt. Som aktörer inom området deltar i första hand föräldrar, ungdomar, skola, föreningsliv, arbetsplatser, näringsliv, massmedia och politiska församlingar. På den sekundära nivån där riskgrupper utgör målgruppen deltar i första hand socialtjänsten, fritidsgrändar, elevvården, föräldrar, polisen, klientorganisationer, personalhälsovården och primärvården. Den tertiära nivån vänder sig till utsatta personer med vårdbehov. Aktörer på denna nivå är i första hand socialtjänst, föräldrar, elevvården, BUP, sjukvården, kriminalvården och polisen.

Genom att det förebyggande arbetet är så mångfasetterat är det också så att det aldrig blir klart. Insatser kommer alltid att krävas inom området. Starka kopplingar finns även till folkhälsoarbetet (bl a det tobakspreventiva arbetet) och det brottspreventiva arbetet. Starka samband finns även gällande insatser inom olika områden. En nedskärning inom ett område får därför konsekvenser inom andra områden på kortare eller längre sikt.

På länsplanet agerar i första hand Kalmar läns landsting genom Folkhälsocentrum och Länsstyrelsen. Regionförbundet berörs även genom att länsamordnaren är knuten dit. Sedan 1995 finns även en länsamrådsgrupp – Alkohol- och narkotikagruppen (AN-gruppen). Under åren 1997 – 2002 arbetade gruppen enligt ett punktnykerhetsprogram för att minska alkoholskadorna i länet. Målsättningen i programmet var bl a att åstadkomma drogfrihet under graviditet och amning, ungdomsåren, arbetslivet, trafik och sjöliv samt idrotten. Samma målsättning finns fortfarande för AN-gruppen.

Under tidig höst 2002 skickades ett brev ut (från dåvarande Kommunförbundet) till samtliga länets tolv kommuner med begäran att kommunstyrelserna skulle utse en kommunal samordnare kring alkohol och narkotikafrågor. Innan årets slut hade samtliga (nästan) utsett en samordnare. Någon kommun var inte färdig för detta än. En majoritet av samordnarna kom från socialtjänsten där de även hade andra uppdrag. Tre av länets kommuner har samordnare som under hela sin tjänst arbetar med dessa förebyggfrågor. Tre kommuner har samordnare med annan bakgrund än socialtjänstens.

Alla dessa samordnare har den regionala samordnaren träffat tillsammans med ansvarig politiker (kommunalråd/ordförande i socialnämnden) för information om de två nationella handlingsplanerna. Alla politiker har visat stort intresse och varit mycket positiva till arbetet. Ett problem finns dock - och det är vanligt inom kommunal sektor - tid och pengar. De utsedda samordnarna har fått sitt förebyggansvar inom ramen för sina ordinarie tjänster. I vårt län finns stor kunskap, kompetens och intresse för att arbeta med implementeringen av de nationella handlingsplanerna.

Den kartläggning som den regionala samordnaren gjorde under hösten 2002 visade att det gjordes väldigt många insatser, speciellt gentemot ungdomar. Från kommunernas sida är det skolförvaltningar, fritidsförvaltningar och socialförvaltningar som är aktivast. Det är inte ovanligt att polisen finns med.

Här finns drogvanekäter, extra öppethållande på fritidsgårdar under speciella kvällar, fältsekreterare som arbetar med ”ungdom på glid”, idrottsturneringar, temadagar kring ANT, konserter m m.

Den frivilliga sektorn gör stora insatser via föreningslivet. Tillsammans behöver vi utveckla samordningen mellan olika organisationer/förvaltningar och vad som är verksamt som förebyggande insats.

Bilaga 1. är en kort sammanfattning från ”Formulär för länsrapport 2002” (Det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet).

Statsbidrag

Sedan 1994 fördelar länsstyrelsen statsbidrag i form av utvecklingsmedel för öppenvård av unga och missbrukare. Inom missbruksområdet fördelar länsstyrelsen sedan 2001 även statsbidrag för alkohol- och narkotikaförebyggande insatser och insatser för barn i missbruks- och våldsmiljöer. Beloppen i mkr för Kalmar län framgår av nedanstående tabell.

	2001	2002	2003	Totalt
Alkoholförebyggande insatser m.m.	0,7 *	1,4	2,1	4,2
Insatser för barn i missbruks- och våldsmiljöer	1,4 *	0,7	0,7	2,8
Utvecklingsmedel för öppenvård av unga och missbrukare	1,4	0,8	0,8	3,0
Totalt	3,5	2,9	3,6	10,0

*) utbetalades 2002

I inbjudan till kommunerna att söka statsbidrag 2003 betonade länsstyrelsen bl a följande rörande det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet:

”I regeringens beslut ang. statsbidragen betonas vikten av att det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet bör utgöra en del av kommunens samlade folkhälsoarbete.

Bidraget syftar i första hand till att **utveckla ett samordnat och långsiktigt förebyggande arbete** och kan speciellt utgå till anställning av samordnare för det kommunala förebyggande arbetet. Arbetet i kommunen kan innehålla olika former av samverkan, strategier och program. Det är angeläget att arbetet har sin grund i en gemensam syn inom hela kommunen. Det viktigaste är inte att ta fram en skriftlig plan utan att det skapas en process som aktiverar alla aktörer inom området. Finns redan planer bör dessa aktualiseras och eventuellt revideras

Den övergripande målsättningen inom alkoholområdet är att den totala alkoholkonsumtionen ska minska till år 2005 och att alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar ska reduceras. Som prioriterade delmål anges att ingen alkohol ska förekomma i trafiken, på arbetsplatser eller under graviditet, att åstadkomma en alkoholfri uppväxt, att skjuta upp alkoholdebuten, att minska berusningsdrickandet, att åstadkomma alkoholfria miljöer samt att undanröja den illegala alkoholhandlingen. Inom narkotikaområdet är den övergripande målsättningen ett narkotikafritt samhälle.

Kartläggning och dokumentation av alkohol- och narkotikakonsumtionen och dess skador i kommunen är grunden för arbetet med att arbeta fram ett målinriktat och samordnat alkohol- och drogpolitiskt handlingsprogram. Finns detta inte är det ett prioriterat område. Inom detta område ryms också exempelvis tillsyn över folkölsförsäljning och andra frågor relaterade till alkohollagen.

Bidrag kan utgå till förebyggande insatser exempelvis i skolan, fritidssektorn, kultursektorn, primärvården, socialtjänsten etc. En fördel är om samverkan sker inom kommunen och med andra verksamheter och frivilligorganisationer. Samverkan kan även ske med andra kommuner”.

Statsbidragen under 2003

Fördelningen av statsbidrag till alkohol- och drogförebyggande insatser under föregående år framgår av Länsstyrelsens rapport 2002:21. Under innevarande år har ansökningar om statsbidrag inkommit från 8 av länets kommuner. Beträffande Borgholms och Mörbylånga kommun har ansökan inkommit från Föreningen Ökraft sedan kommunerna ställt sig bakom ansökan. Dessutom har ansökan inkommit från Fokus Kalmar län, Regionförbundet i Kalmar län, Kalmar läns nykterhetsförbund (KLN) och RNS lokalförening i Kalmar län.

Hittills har 2 114 000 kr betalats ut av totalt tillgängliga medel på 2 261 770 kr. För några kommuner är beslutet preliminärt. Slutligt beslut kommer att tas under hösten 2003 beträffande dessa kommuner.

Kommunens befolkning, ansökningarna och fördelade belopp framgår av nedanstående tabell.

kommunens namn	befolkning 2002	procent	ansökan om förebyggande medel	beslut och förbrukning
Västervik	36.913	15,7	656 900	400 000
Vimmerby	15.628	6,7	0	0
Hultsfred	14.893	6,3	537 500	200 000
Oskarshamn	26.161	11,2	0	0
Mönsterås	13.220	5,6	161 000	136 000
Högsby	6.300	2,7	0	0
Kalmar	60.066	25,6	1 240 000	700 000
Nybro	19.871	8,5	375 000	200 000
Emmaboda	9.690	4,1	0	0
Torsås *)	7.293	3,1	50 000	0
Borgholm	11.162	4,8	227 500	127 500
Mörbylånga	13.430	5,7	27 500	27 500
Fokus			163 000	163 000
Regionförbundet			160 000	160 000
RNS			355 000	0
KLN			25 000	0
administration			0	0
	234.627	100	3 978 400	2 114 000

*) Torsås har beviljats bidrag från potten för öppenvård för missbrukare. Redovisning och sammanställning av statsbidragen kommer att göras under hösten 2003.

Bedömning av tendenser inom alkohol- och narkotikaområdet

Kalmar län har en stor tillströmning av turister under sommarmånaderna. Det visar sig också i Systembolagets försäljning. Sommartid finns betydligt fler serveringsställen och med detta

ökar konsumtionen markant. Kommunerna rapporterar även att effekten av inköpsresor till Tyskland och hembränt ökar risken för bråk i restaurangmiljöer.

Socialtjänstens fältsekreterare rapporterar omfattande fylleri kring discon, skolfester m m. Många ungdomar uppger att föräldrar och äldre kompisar köper ut alkohol. Några kommuner ser inga tecken på någon ökning av alkoholkonsumtionen. En krögare uppger att dryckesmönstret ändrats från öl/vin till sprit och det är inte ovanligt att unga vuxna beställer in helrör. Oro finns att alkoholen blir inkörsporten till tyngre droger. Polisen uppger att ett mönster är att många tar efter en kontinental vana och går ut och dricker några glas öl eller vin efter arbetsdagens slut. En markant ökning har skett av smuggling av sprit och öl vilket gör att alkoholen blir mer lättillgänglig. Attityderna till narkotika är mer liberala bland många ungdomar – särskilt gällande cannabispreparat.

Under 2002 fastställde Länsrätten i Kalmar län 17 beslut om omedelbara omhändertaganden enl. LVM och i 15 fall fastställdes besluten slutligt. År 2001 var motsvarande siffror 18 resp. 13. Endast ett fåtal domar vid Länsrätten gällde överklaganden av beslut angående ansökan om bistånd till behandling av missbrukare. De ändrade möjligheterna att överklaga dessa beslut hade således under 2002 inte fått genomslag i tillämpningen av lagstiftningen.

Antalet personer, som omhändertogs enligt lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) uppgick till 1005 under året (2001 gjordes 1113 omhändertaganden). Länsstyrelsen återkallade totalt 174 körkort där trafiknykterhetsbrott ingick som grund för återkallelsen. Föregående år återkallades 159 körkort med dessa återkallelsegrunder vilket tyder på att det skedde en kraftig ökning av trafiknykterhetsbrotten under året. Nämnas kan att återkallelsegrunden ”opålitlighet i nykterhetsavseende” minskade från 41 år 2001 till 17 år 2002 vilket till viss del torde bero på minskat antal LOB.

Positiva utvecklingstendenser

Positivt är att arbetet med de nationella handlingsplanerna inom alkohol- och narkotikaområdet nu börjar få genomslag och att en mobilisering mot drogerna påbörjats i flera kommuner.

Goda exempel

En positiv företeelse i länet är det nätverk som bildats för missbruksarbetare i samverkan med FOKUS Kalmar län. Under hösten 2002 och i början av 2003 ordnade FOKUS fyra föreläsningar inom missbruksområdet med tema ”Människosyn i vardagsvård” med ett stort antal deltagare. Andra goda exempel är den samverkan som finns för alkoholhandläggare i länet. Sedan flera år finns en väl fungerande samverkan i södra länet mellan kommunerna och landstinget rörande avgiftning av i första hand alkoholmissbrukare. Flera goda alkohol- och drogförebyggande insatser har kommit i gång under året. Positivt är även att det startats en lokalförening av Kriminellas Revansch i Samhället (KRIS) i Kalmar.

Negativa tendenser

Länsstyrelsens erfarenhet är att trenderna beträffande alkohol och droger är negativa i länet. Det yttrar sig i att försäljningen och konsumtionen av alkohol ökar i samma takt som för landet i övrigt. En annan negativ trend är att debutåldern för alkohol och andra droger är på väg neråt även om trenden tycks ha brutits det senaste året. Oroande är också att nya droger finns lätt tillgängliga till låga priser och att drogerna förekommer i nya ungdomsgrupper. Av allt att döma har ungdomar en mera liberal attityd till droger än tidigare. Signaler finns även att detta

gäller i förhållande till alkohol och trafik. Av allt att döma ökar även de drogrelaterade brotten, som tar i anspråk stora resurser inom rättsväsendet och kriminalvården.

Brister

Det alkohol- och drogförebyggande arbetet visar fortfarande en splittrad bild inom och mellan kommunerna. Flera kommuner har prioriterat ner arbetet hos fältsekreterare och fritidsgårdar. ANT-undervisningen är ofta uppbyggd kring enstaka kampanjer och ingår sällan i en övergripande strategi för undervisning i livsstils-, samlevnads- och hälsofrågor. Den uppsökande verksamheten för missbrukare befinner sig på en låg nivå. Stora svårigheter finns i flera kommuner att ordna bostäder åt hemlösa missbrukare. Särskilda tillnyktringsenheter saknas med hjälp, rådgivning och motivation åt de som omhändertaras enligt LOB.

Brister finns även gällande samverkan och vårdkedjor när missbrukare flyttar mellan olika kommuner, för psykiskt störda missbrukare och gällande uppföljning och eftervård vid institutionsplaceringar. Osäkerhet finns även gällande bedömningar av vilka metoder, som är mest effektiva i missbrukarvården.

Tullverkets bedömningar

Tullverkets Östersjöregion lämnar följande synpunkter gällande alkohol- och narkotikasituationen.

”Tullverket har att övervaka det gränsöverskridande godsflödet. Det är därför naturligt att vårt arbete koncentreras till platser med en omfattande och regelbunden godstrafik. I Tullverket Östersjöregionen, som omfattar Blekinge, Gotlands, Jönköpings, Kalmar, Kronobergs och Östergötlands län, finns sådan trafik främst i Blekinge sedan färjelinjen mellan Västervik-Estland/Lettland lades ner.

Tullverket kan inte uppvisa några större narkotika- eller spritbeslag i Kalmar län under innevarande år. Detta kan till en del bero på vår nödvändiga prioritering av färjetrafiken. I våra förundersökningar florerar ibland personer hemmahörande i länet men oftast har då smuglingen skett i annat län, främst Skåne.

Tullverket Östersjöregionen ser dock Kalmar län som mycket intressant i ett framtidsperspektiv. Med den nära förestående EU-utvidgningen kommer de baltiska staterna och Polen "närmare" länet. Med ökad välfärd i dessa länder och ökad handel med bl a Sverige kommer resandet att öka. Av erfarenhet vet vi att ökad handel och resande även ger oönskade effekter i form av ökad smugling och annan gränsöverskridande kriminell verksamhet.

Vi gör bedömningen att det sannolikt inte bara är den redan nu omfattande handelssjöfarten som kommer att öka, utan också nyetablering av reguljära färje- och flyglinjer.”

Regional samordnare

Från Länsstyrelsen och länets kommuner fanns önskemål att projektanställa en regional samordnare för att bistå, stimulera och samordna kommunerna i arbetet med ”Nationell handlingsplan för att förebygga alkoholskador” och ”Nationell narkotikahandlingsplan”.

Projektet beräknas pågå under tiden augusti 2002 t o m 2004. Finansieringen av detta ansvarar Socialdepartementet och Regionförbundet för.

Den regionala samordnarens huvudsakliga uppgifter är att:

- implementera de två nationella handlingsplanerna i länets kommuner
- göra en nulägesanalys av det förebyggande arbetet i länet
- stödja och stimulera processen i kommunernas alkohol- och drogförebyggande arbete
- ordna mötesplatser och temadagar för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte
- bistå kommunerna i arbetet med framtagning av lokala strategier och konkretisering av alkohol- och narkotikapolitiska program
- medverka till lokal samordning (t ex av brottsförebyggande arbete – folkhälsoarbete – alkohol- och drogförebyggande arbete m m) genom tvärsektoriellt arbete
- svara för årlig återrapportering och redovisning till Socialdepartementet
- representera kommunerna i länets AN-grupp (Alkohol och Narkotikagrupp).

Målsättningen med hela projektet är att samtliga tolv kommuner i länet, vid projekttidens slut, ska ha arbetat fram lokala strategier för hur det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet ska utformas och hur ansvarsfördelningen i kommunen ska se ut. Strategierna ska innehålla tydliga mål och riktlinjer samt vara politiskt förankrade.

Under hösten 2002 har den regionala samordnaren besökt samtliga kommuner och träffat ansvariga politiker (kommunalråd/ordförande i socialnämnd) samt kommunala samordnare. Med detta har implementering av de nationella handlingsplanerna påbörjats. Nulägesbeskrivning av det förebyggande arbetet har genomförts och ett nätverk för kommunala samordnare etablerats.

AN-gruppen i Kalmar län

Alkohol- och narkotikagruppen i Kalmar län bildades 1995. Gruppen utgör en arena för idé- och erfarenhetsutbyte inom alkohol- och narkotikaområdet. En uppgift är att skapa en samsyn mellan olika aktörer i länet, en annan att representera länet i nationella och länsövergripande sammanhang inom området. Aktiviteterna för gruppen berör på olika sätt följande politikområden:

- Alkohol- och narkotikapolitik
- Folkhälsopolitik
- Socialpolitik
- Rättsväsende- och kriminalpolitik
- Barn- och ungdomspolitik
- Utbildningspolitik

Den övergripande målsättningen är att totalkonsumtionen av alkohol ska minska i Kalmar län och att de medicinska och sociala skadeverkningarna ska reduceras. Visionen rörande narkotika är att Kalmar län ska bli fritt från (icke medicinska) narkotiska preparat.

Prioriterade delmål inom alkohol- och drogpolitiken är att minska nyrekrytering till missbruk, att inga droger ska förekomma i trafiken, på arbetsplatser och under graviditet, att åstadkomma en drogfri uppväxt för barn och ungdomar, att skjuta upp alkoholdebuten, att minska berusningsdrickandet, att åstadkomma drogfria miljöer, att undanröja den illegala alkohol- och droghanteringen samt att få fler missbrukare att upphöra med sitt missbruk.

I AN-gruppen ingår representanter för Länsstyrelsen, Landstinget, Polismyndigheten i Kalmar län, Regionförbundet samt för Kalmar och Västerviks kommuner. Till AN-gruppen finns en referensgrupp bestående av representanter för IOGT-NTO, Smålands idrottsförbund, Kalmar

länsbildningsförbund, Högskolan i Kalmar, frivården, Rådet för ett tryggare Kalmar, KRIS samt Barn- och ungdomsförvaltningen i Kalmar. Denna referensgrupp förändras då och då. Ordförande i AN-gruppen är Eva Thunebro, tfn 0480 – 45 08 85.

Samordnare i Kalmar län

Regional samordnare:

Anders Svalin tfn 0480 – 44 83 79
anders.svalin@kalmar.regionforbund.se

Emmaboda
 Minna Paasiala tfn 0471 – 182 43
minna.paasiala@emmaboda.se

Borgholm
 Vakant

Torsås
 Emöke Bokor tfn 0486 – 481 65
emoke.bokor@torsas.se

Mörbylånga
 Jonas Jansson tfn 0485 – 471 25
jonas.jansson@morbylanga.se

Vimmerby
 Kenth Carlsson tfn 0492 – 192 36
kenth.carlsson@vimmerby.se 070-450 54 33

Hultsfred
 Kjell Jonason tfn 0495 – 166 10 070-563 15 57
kjell.jonason@hultsfred.se
 Karin Hopstadius tfn 0495 – 16106
karin.hopstadius@hultsfred.se

Oskarshamn
 Jörgen Skeppstedt tfn 0491 – 886 80
jorgen.skeppstedt@oskarshamn.se

Högsby
 Margareta Lundgren-Johansson tfn 0491 – 29128
margareta.johansson@kommun.hogsby.se

Nybro
 Mattias Andersson tfn 0481 – 139 45
mattias.andersson@nybro.se

Mönsterås
 Vakant

Kalmar
Kjell Lindberg tfn 0480 – 45 08 55
kjell.lindberg@kalmar.se

Västervik
Leif Svensson tfn 0490 – 88648
leif.a.svensson@vastervik.se

VisaLeg.nu - Länsgruppen

Den grundläggande tanken med VisaLeg.nu är att hjälpa handeln att bli bättre på att kontrollera legitimation på unga kunder och därmed också hjälpa butikerna att följa lagstiftningen. Det kan ofta vara svårt att avgöra om en person är exempelvis 16 eller 20 år vilket gör att underåriga ibland lyckas köpa folköl och tobak i handeln av misstag.

VisaLeg.nu bygger därför på att alla butiker i Kalmar län som säljer folköl och tobak ska tillämpa en utökad legitimationskontroll på alla kunder som bedöms vara under 25 år. Samarbetet formaliseras genom att kommunerna erbjuder varje butik att underteckna en överenskommelse där skärpt legitimationskontroll är det mest framträdande inslaget.

Programmets grundidé bygger på ett samarbete mellan myndigheter, försäljningsställen och detaljhandelns organisationer, där alla har ett gemensamt intresse av att stoppa underårigas tillgång till folköl och tobak. Länets kommuner har informerats om programmet vid ett antal tillfällen och de har visat mycket stort intresse för att praktiskt använda det. I dagsläget är över 200 butiker anslutna i elva av länets kommuner.

I Kalmar län är VisaLeg.nu ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Regionförbundet i Kalmar län och Länsgruppen. Länsgruppen är alkoholhandläggarnas nätverk där samtliga kommuner är representerade. Huvudmännen har i samverkan anpassat VisaLeg.nu till en modell som är anpassad efter förhållanden i Kalmar län.

Utvärdering

Regionförbundet i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kalmar län samt Länsgruppen har ett gemensamt ansvar för att skapa förutsättningar till att genomföra arbetet med programmet i länet. Det operativa ansvaret ligger på respektive kommun med förbehållet att viss samordning och planering kan utföras via nätverket i Länsgruppen. Arbetet med VisaLeg.nu följs kontinuerligt i den dokumentation varje kommun framställer över sitt tillsynsarbete och kvantitetsmålet gällande antalet anslutna butiker följs upp i rapporteringen till socialnämnderna. Utvärdering görs av Länsgruppen och Regionförbundet tillsammans. Åtterrapporering görs kontinuerligt av Länsgruppen till Länsstyrelsen.

Målen för tiden fram till 031231 är:

- Förbättrade kontroller av detaljhandelns butiker i syfte att förhindra att underåriga kan köpa öl klass II och tobaksvaror
- Samarbetsavtal med 75 % av butikerna.

Utvärderingen ska besvara frågan:

- Om det blivit svårare för underåriga att köpa öl och tobaksvaror i butik
- Om kommunernas tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen fungerar tillfredsställande
- Om butikerna blivit bättre på att tillämpa ålderskontroll vid inköp.

Utvärderingen berör följande målgrupper:

- Ungdomar i åldern 15 – 18 år
- Ungdomar i åldern 18 – 25 år
- Föräldragrupper
- Anslutna handlare och butikspersonal
- Ansvariga politiker och tjänstemän i kommunen
- Socialtjänstens fält- och ungdomssekreterare
- Närpolisen.

De lokala hälsoråden engageras för biträde i samband med brukarundersökningar. Den slutliga utformningen av form och innehåll beträffande frågor, enkäter eller telefonintervjuer avgörs av huvudmännen gemensamt.

Kalmar utvecklingskommun för drogförebyggande arbete

Kalmar har av Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika utsetts att bli utvecklingskommun för alkohol- och drogförebyggande arbete. Närmare 70 kommuner hade ansökt. Kalmar är en av de sex kommuner i landet som valdes ut. Övriga kommuner är Solna, Kramfors, Laholm, Lund och Umeå.

Kriterier som prioriterats vid urvalet har varit att kommunen:

- har en aktuell alkohol- och narkotikapolicy
- har en sektorsövergripande ledningsgrupp där kommunstyrelseordförande och andra ledande politiker och tjänstemän är aktiva
- har anställt en drogsamordnare
- förbinder sig att arbeta inom områden med påvisad effekt
- står för den egna personalens arbetstid och resor
- på ett strategiskt sätt arbetar både alkohol- och narkotikaförebyggande

Vad får försökskommunerna?

- kompetensutveckling
- erfarenhetsutbyte
- utbildning
- kollegialt lärande
- stöd från resurspersoner och experter
- utvärdering
- effektstudier
- processtudier
- ett startbidrag på 200 000 kr

Arbetsgruppen ”Kalmar mot droger” säger att målet med arbetet är att skapa nya varaktiga strukturer i det preventiva arbetet mot droger somagnar våra barn och ungdomar. Att med gemensamma krafter sträva mot gemensamma mål inte bara i teorin utan även i det konkreta arbetet. I utgångsläget har vi valt att fokusera på bostadsområdena Norrliden och Smedby för att hitta en modell som kan fungera för hela Kalmar. Det är omöjligt att börja ett så omfattande arbete över hela kommunen samtidigt.

Förankringen är avgörande för arbetet. Från topp till botten i de olika förvaltningarna och myndigheterna måste upplevelsen vara att det är allas vårt ansvar att arbeta drogpreventivt. Ingen av samhällets aktörer klarar det på egen hand.

Ifall vi undandrar oss vårt ansvar kommer detta att påverka kommunens alla delar i form av ökad kriminalitet, otrygghet, personligt lidande för de drabbade och deras familjer, brottsoffer och stora kostnader för kommunen.

Drogvaneenkäten - FOKUS

I Kalmar län finns ett länsomfattande nätverk av fältsekreterare som under några år arbetat med det drogförebyggande arbetet bland skolungdomar. Under en längre tid har nätverket försökt att hitta en fungerande modell för utformande och administration av en länsövergripande drogvaneenkät för skolungdomar.

Med stöd av Länsstyrelsen har under innevarande år startats ett samverkansprojekt mellan socialtjänstens fältsekreterare, Regionförbundet och Fokus i Kalmar län – IFOU. Projektet kallas Drogvaneenkät bland skolungdomar i grundskolans år 8 och gymnasieskolans år 2 i Kalmar län 2004 – 2005.

Projektets kärna utgörs av den första delen av drogvaneundersökningen. Det innebär att projektet kan delas upp i två faser där enkätkonstruktion och planering av hela förloppet utgör projektets första och lärande fas medan distribution av de två enkäterna utgör projektets andra och genomförande fas. Den första fasen genomförs andra halvåret 2003 medan de två enkäterna distribueras och administreras till grundskolans år 8 under våren 2004 och till gymnasieskolans år 2 våren 2005.

Projektet har flera samverkande eller sammanvävda syften:

- Samordnad kartläggning av ungdomars drogvvanor i Kalmar läns tolv kommuner är av internt eller lokalt intresse
- Samarbetet mellan FOKUS och Regionförbundet gör det möjligt att tillhandahålla en sammanställning av situationen för länet som helhet och för den enskilda kommunen att jämföra med
- Det är tänkt att enkäterna ges till år 8 vartannat år och Gy år 2 vartannat år varvid kartläggning efter fyra år kan utvecklas till en longitudinell studie
- En sådan longitudinell ambition gör att drogförebyggande insatser kan planeras och följas upp för hela länet eller för den enskilda kommunen.
- Vissa centrala områden kan jämföras med siffror som tas fram på riksnivå
- Slutligen möjliggör samarbetet med FOKUS att fältsekreterarna får en generell kunskap som kan återföras till rektorer, skolkuratorer och den egna förvaltningen samt politikerna varvid en arena för förebyggande arbete har tillskapats som saknas idag.

Ansvarsfull alkoholhantering

Begreppet ”ansvarsfull alkoholhantering”, står för ett utvecklat, skadeförebyggande förhållningssätt i samband med servering av alkoholdrycker i restaurangmiljöer. Detta är frågeställningar av betydande vikt och omfattning och det rör attityder och synsätt hos flera yrkesgrupper knutna till restaurangbranschen.

Diskussionen om hur arbetet bäst ska implementeras och drivas i Kalmar län har förts under några år. Erfarenheter och kunskaper från STAD-projektet har spelat en viktig roll och projektets resultat inspirerar till liknande satsningar. Ett arbete av den här karaktären bör dock vara anpassat till den verklighet som råder i de mindre landsbygdskommunerna i länet, snarare än att vara präglad av storstadsförhållanden.

Den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador, betonar bland annat vikten av att verka för en fördjupad kompetens bland de yrkesgrupper som kan förebygga alkoholskador. Handlingsplanen pekar på kommunernas övergripande ansvar att verka för invånarnas bästa och framhåller att ett alkoholpreventivt synsätt bör genomsyra kommunala verksamheter generellt. Under 2002 har en regional struktur för arbetet med handlingsplanen byggts upp i Kalmar län. Lokala kontaktpersoner i kommunerna ska tillsammans med en centralt placerad länsamordnare, bidra till att åstadkomma en bättre kunskapsöverblick och en bättre samordning av det förebyggande arbete som redan pågår. Svensk alkoholpolitik ska även fortsättningsvis, vara inriktad huvudsakligen mot att stimulera utvecklingen av förebyggande insatser på lokal nivå och vi kan konstatera att tiden brådskar för att etablera och förankra en tydlig kursinriktning för vår region.

De nationella handlingsplanerna kan betraktas som arbetsredskap för att knyta samman och rikta olika insatser mot tydliga mål. Kommunernas sätt att utforma arbetet kommer med nödvändighet att variera men det är viktigt att vi strävar efter att utnyttja samverkansfördelar, när möjlighet till sådana lösningar föreligger. Strukturen kring nationella planen (ovan), är en sådan lösning på samma sätt som den kommunala samverkan gällande alkohollagen.

Information, insikt och ökad kunskap är väsentliga inslag i allt skadeförebyggande arbete. Genom ökad förståelse för alkoholkonsumtionens negativa följdverkningar, är det möjligt att nå resultat som verkligen kan förebygga. Efter kommunaliseringen av serveringstillstånden blev det snart mycket tydligt att den generella bristen på nödvändiga kunskaper i gällande lagstiftning, var omfattande. En utbildning, som särskilt vände sig till branschföreträdare och serveringspersonal, upplevdes allmänt som nödvändig för att öka förståelsen och därmed möjliggöra en produktiv dialog om lagstiftningens intentioner. I Kalmar län gjordes tidigt bedömningen att lagens krav på branschvana och restaurangutbildning, inte med någon nödvändighet garanterade att kunskaperna om lagstiftningen därmed skulle hållas aktuella. Kunskapsnivåerna kunde tvärtom, bedömas som generellt mycket otillfredsställande.

Kommunernas samverkan ledde till att en lokal utbildningsanordnare kunde starta kursverksamhet i länet under 1997. Fram till idag har ca 300 personer deltagit i utbildningar om alkohollagen, oräknat de som gått kurser på annat håll i landet. Antalet serveringstillstånd i länet var vid tillfället ca 320 och målsättningen var att utbilda i snitt en person från varje företag med serveringstillstånd. Vi bedömer det som angeläget att nu gå vidare med en utbildningsinsats om ansvarsfull alkoholhantering, nu särskilt riktad till ordningsvakter, restaurangägare serveringspersonal och eventuella, övriga yrkeskategorier som har samröre med en restaurangs gäster.

Målsättningen bör sättas högt och innebära att varje restaurangföretag fortsättningsvis ska arbeta med en egen alkoholpolicy, lämpligen baserad på den modell som är framtagen i Kalifornien, USA, en modell som också har prövats där under flera års arbete. Ett utbildningsmaterial i ansvarsfull alkoholhantering, kan därmed kretsa kring en checklista för arbetet med alkoholpolicyn. Checklistan beskriver olika situationer eller områden där det är särskilt viktigt att varje restaurangföretag arbetar på ett genomtänkt och förebyggande sätt.

Ett restaurangföretags arbete med en alkoholpolicy bör med den här utformningen, också kunna jämföras med ett egentillsynsprogram gällande alkoholskadeförebyggande arbete på restaurangen. Det finns skäl för att jämföra dessa förhållanden med de krav på egentillsyn som lagstiftningen idag ställer på detaljhandeln med öl och tobak. Ett omfattande arbete med en tydlig förebyggande karaktär, bedrivs för närvarande i samverkan med länets detaljhandel.

Det är ett rimligt antagande att detaljhandlarenns eget ansvar för att gällande regler tillämpas i samband med försäljning, kontinuerligt behöver stödjas av informationsinsatser och riktad utbildning gällande syftet med bestämmelserna och inte minst, konsekvenserna om dessa bestämmelser inte följs. Samma förutsättningar och villkor gäller för restaurangnäringens yrkeskategorier.

Under arbetsnamnet ”ansvarsfull alkoholhantering – landsbygd”, avser vi att i en samverkan mellan kommunerna, Länsstyrelsen, polismyndigheten, Regionförbundet och självfallet restaurangbranschens företrädare, arbeta aktivt för att den ovan skisserade utbildningsåtgärden kan starta under hösten 2003. Formellt kommer ärendet att hanteras som ett förslag till de kommunala nämnderna via regionförbundets styrelse. Vi avser att bilda en styrgrupp med representanter för de samverkande parterna, som arbetar med projektbeskrivning, målformulering och utbildningsmaterial.

TILLÄMPNINGEN AV ALKOHOLLAGEN I LÄNET

Länsstyrelsen i Kalmar län har ett avtal med Länsstyrelsen i Kronobergs län angående tillsynen enligt alkohollagen. I samband med sammankomster med länets alkoholhandläggare har Länsstyrelsen agerat för att samordning ska ske rörande den skärpta tillsynen över detaljhandeln med folköl samt att tillsynen ska samordnas med tillsyn enligt tobakslagen. Verksamhetstillsyn enligt alkohollagen skedde i fyra kommuner under åren 2002 – 2003.

Vi kan se att antalet stadigvarande serveringstillstånd ökar snabbt i vårt län. 1983 fanns totalt 142 stadigvarande serveringstillstånd. Tio år senare hade antalet ökat till 279 och idag 2003, finns det 370 stadigvarande serveringstillstånd. Om vi undantar storstadslänen så ligger Kalmar län mycket högt upp på listan över stadigvarande serveringstillstånd. I den nationella handlingsplanen betonas att tillsynen över försäljning och servering av alkoholdrycker på lokal nivå bör skärpas. I stort sett alla kommuner har gjort besök på detaljhandels- och serveringsställen. En återkallelse av serveringstillstånd har verkställts i länet pga. brister i ordning och nykterhet och två av andra skäl. Fem varningar har delats ut varar tre härrör sig från att tillståndshavaren inte har följt gällande bestämmelser om åldersgränser.

Vi konstaterar att det är gott om detaljhandelsställen för folköl i länet. Sålunda har t ex Högsby kommun, som är länets befolkningsmässigt minsta, hela 15 detaljhandelsställen. Kommunerna ges möjlighet att ta ut avgift för sin tillsyn av dem som bedriver anmälningspliktig servering eller detaljhandel med öl. Endast fem av tolv kommuner tar ut tillsynsavgift. Endast fyra förbud/varningar beslutades under 2002 – samtliga i Kalmar kommun. Mer information finns i avsnittet om VisaLeg.nu och ansvarsfull alkoholhantering.

Bilaga 2. är en kort sammanfattning av ”Formulär för länsrapport 2002” (Arbetet enligt alkohollagen).

TILLÄMPNINGEN AV TOBAKSLAGEN I LÄNET

Central tillsynsmyndighet för tobaksfrågorna är Statens folkhälsoinstitut. Det regionala ansvaret vilar på länsstyrelserna. Även Folkhälsocentrum i Oskarshamn arbetar regionalt med frågorna i Kalmar län.

Lokalt har kommunerna tillsynsansvaret över tobakslagens efterlevnad. Detta gäller såväl bestämmelserna om förbud mot eller begränsning av tobaksrökning i vissa lokaler som förbudet mot försäljning av tobak till minderåriga. Hur kommunerna organisatoriskt hanterar tobaksfrågorna varierar från kommun till kommun. Hälften av länets kommuner har delat upp ansvaret mellan miljönämnd (eller motsvarande) och socialnämnd. Fyra av kommunerna har lagt hela ansvaret på socialnämnderna och två på miljönämnderna (eller motsvarande).

Tre av kommunerna har haft klagomål från allmänheten till följd av störningar från tobaksrök i restauranger. Endast en kommun har meddelat något föreläggande pga. att bestämmelserna inte följts. Hälften av kommunerna har genomfört informationsinsatser till följd av tobakslagens bestämmelser om begränsning av rökning. Endast fyra kommuner har gjort besök på lokaler i detta ärende.

Noterbart är att inget strafföreläggande eller åtal skett gällande brott mot tobakslagens förbud att sälja tobak till minderåriga. Kommunerna och Länsstyrelsen har ej heller meddelat något föreläggande enligt § 20, 2 st tobakslagen, mot tobaksförsäljning till minderåriga. I stort sett alla länets kommuner har gjort besök på försäljningsställen angående tobakslagens bestämmelser om åldersgräns.

Kommunerna anger att det finns 410 försäljningsställen med tobaksvaror i länet. En siffra som kan vara osäker då turistsäsongen drar till sig allehanda försäljare. Enligt riksdagsbeslut under våren 2002 ska alla som säljer tobaksvaror anmäla detta till respektive kommun. Kommunen ges också rätt att ta ut en avgift för sin tillsyn av försäljning av tobak. Sex kommuner har inte infört någon tillsynsavgift. Tre av dessa planerar inte att införa någon avgift. Avgiften från resten av kommunerna varierar mellan 200 kr och 800 kr.

Bilaga 3. är en kort sammanfattning från "Formulär för länsrapport 2002". Arbetet enligt tobakslagen).

		<i>Det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet (bilaga 1)</i>								
	1-2. Har ett alkohol/ och eller drogpolitiskt program antagits i kommunen? Vilket år antogs programmet?	8. Har kartläggningar genomförts avseende situationen på alkoholområdet i kommunen, t ex alkoholproblemm, försäljning, tillgänglighet och andra förebyggande insatser?	14. Fanns det någon speciell samordnare för det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under år 2002?	15. Under vilken nämnd/styrelse var det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen huvudsakligen organiserat under år 2002?	16. Huvudansvaret för det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under år 2002 innehades av...	18. Bedrevs det något alkohol- och/eller drogförebyggande arbete inom kommunen under år 2002?	20. Hur finansierades det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under 2002? Med kommunala medel	20. Hur finansierades det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under 2002? Med anslag från länsstyrelsen	20. Hur finansierades det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under 2002? Med anslag från landstinget	20. Hur finansierades det alkohol- och/eller drogförebyggande arbetet i kommunen under 2002? Med andra medel
Västervik	1997	ja	ja	soc	annan	ja	X	X		
Vimmerby	1997	nej	ja	utb/kul	annan	ja	X			
Hultsfred	nej	nej	100%	soc	annan	ja	X	X		
Oskarshamn	2002	ja	nej	kom.st	F-råd *	ja	X	X		
Högsby	nej	nej	5%	soc.	annan	ja	X			
Mönsterås	1980	ja				ja	X	X	X	
Kalmar	1999	ja	100%	soc.	annan	ja	X	X		
Nybro	nej	nej	100%	soc.	Brå		X			
Emmaboda	1999	ja	ja	soc.	annan	ja	X	X		
Torsås	nej	nej	50%	soc.		ja	X	X		
Borgholm	1994	nej	ja	soc.	F-råd **	ja	X			
Mörbylånga	97/98	ja	ja	soc	annan	ja	X	X		

Bilaga 1.

* Folkhälsoråd

** + Ö-kraft

<i>Arbetet enligt alkohollagen (bilaga 2)</i>									
	2.	2.	3.	4.	11.	15.1.	15.1.	15.2.	15.2.
	Hur många detaljhandelsställen för folköl fanns det i kommunen den 31 dec 2002?	Hur många serveringsställen för folköl fanns det i kommunen den 31 dec 2002?	Har kommunen tagit ut avgift för tillsynen över försäljning av folköl på detaljhandels- resp. serveringsställen under 2002?	Har kommunen, eller kommunen i samarbete med polismyndigheten, besökt detaljhandels- och serveringsställen för folköl i informations- och/eller kontrollsyfte under 2002?	Har något beslut om förbud och/eller varning meddelats av kommunen med stöd av 7 kap. 21 § alkohollagen år 2002? (Folköl)	Hur många tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten meddelades av kommunen under 2002?	Hur många tillfälliga serveringstillstånd till slutna sällskap meddelades av kommunen under år 2002?	Hur många stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten fanns det i kommunen 2002-12-31?	Hur många stadigvarande serveringstillstånd till slutet sällskap fanns det i kommunen 2002-12-31?
Västervik	47	2	ja	ja	0	3	45	39	8
Vimmerby	23	4	ja	ja	0	8	4	18	9
Hultsfred	16	0	nej	ja	0	3	0	9	0
Oskarshamn	31	0	nej	ja	0	4	25	34	10
Högsby	15	10	nej	ja	0	0	0	7	0
Mönsterås	12	4	nej	ja	0	1	4	14	0
Kalmar	59	5	ja	ja	2	7	19	77	16
Nybro	20	1	ja	ja	0	2	7	15	1
Emmaboda	18	12	nej	ja	0	2	6	10	0
Torsås	12	0	nej	nej	0	1	0	2	0
Borgholm	35	10	ja	ja	0	7	11	68	1
Mörbylånga	23	7	nej	ja	1	6	20	32	0

Bilaga 2.

Arbetet enligt tobakslagen (bilaga 3)										
	1. Var har kommunen lagt ansvaret för tillsynen enligt tobakslagen?	5.1. Tillsynsinsatser enligt tobakslagen torde ibland ske till följd av frågor/klagomål från allmänhet, lokal innehavare och/eller organisationer när det gäller tobakslagens bestämmelser om begränsningar av rökningen. Har kommunen under 2002 mött några sådana frågor/klagomål?	5.2. Har kommunen under år 2002 meddelat något föreläggande/förbud till lokal innehavare på grund av att bestämmelserna om begränsning av rökningen inte har följits?	6. Från den 1 jan 2003 ska alla serveringsställen (oavsett storlek) ha områden där rökning är förbjuden. Har kommunen under 2002 genomfört några särskilda insatser med anledning av detta?	8. Hur många lokaler eller motsvarande har kommunen besökt i informations- och/eller kontrollsyfte gällande tobakslagens bestämmelser om begränsning av rökning under år 2002?	9. Känner kommunen till någon försäljare inom detaljhandeln i kommunen som blivit åtalad/godkänt strafföreläggande för brott mot tobakslagens förbud att sälja tobak till minderåriga under år 2002?	15. Hur många försäljningsställen har kommunen besökt i informations- och/eller kontrollsyfte gällande tobakslagens bestämmelser om åldersgräns vid tobaksköp under år 2002?	16. Hur många försäljningsställen med tobaksvoror fanns det i kommunen den 31 dec 2002?	17-18. Har kommunen infört tillsynsavgift för tobaksförsäljning? Uppge årlig tillsynsavgift.	19. Planerar kommunen att införa tillsynsavgift för tobaksförsäljning?
Västervik	en	ja	nej	ja	0	nej	50	100	nej	ja
Vimmerby	delat	nej	nej	nej	0	nej	23	23	200 kr	
Hultsfred	en	nej	nej	nej	0	nej	18	20	nej	ja
Oskarshamn	en	nej	nej	ja	31	nej	31	31	800 kr	
Högsby	en	ja	ja	ja	15	nej	15	15	nej	nej
Mönsterås	delat	nej	nej	ja	10	nej	12	18	nej	nej
Kalmar	delat	ja	nej	nej	0	nej	0	44	400 kr	
Nybro	delat	nej	nej	nej	0	nej	21	37	800 kr	
Emmaboda	en	nej	nej	nej	0	nej	0	25	600 kr	
Torsås	delat	nej	nej	nej	0	nej	15	15	nej	ja
Borgholm	delat	nej	nej	ja	0	nej	25	59	400 kr	
Mörbylånga	en	nej	nej	ja	25-30	nej	23	23	nej	Visaleg